

Kako dolgo traja nezmožnost?

a) pri takozvanih političnih hudodelstvih in pri hudodelstvu tepeža ali pa uboja, ako se je teh hudodelstev udeležilo več oseb, in se ni dalo dognati, kdo je rnil ali ubil poškodovanca — preneha nezmožnost takoj po prestani kazni;

b) pri drugih hudodelstvih, tusem spadajo posebno tudi hudodelstva radi tepeža in uboja, kjer se je storilec dognal, radi požiga, tatvine, goljufije, poverbe, imamo razlikovati: Ako znaša prisojena kazen 5 let ali več: preneha nezmožnost po preteku 10 let po prestani kazni, ako znaša manj kavor 5 let, pa po preteku 5 let po prestani kazni, radi prestopkov, ki so navedeni pod b) prenehajo posledice tri leta po prestani kazni.

c) Osebe, ki so bile sodno kaznovane radi prejšnjega dejanja storjenega pri volitvah v državno zborstvo, greška zoper določbe v varstvo volilne svobode, ako niso, občinski zastop, ali kako drugo zastopstvo; posledica preneha 6 let po prestani kazni.

4. Osebe, ki so bile stavljene pod prisilno nadzorstvo, ali oddane v prisilno delavnico po preteku 5 let;

5. Osebe, katerim je sodišče odtegnilo očetovsko oblast nad njimi otroki, dokler so otroci pod tujim varstvom vsekakor pa 3 leta po sodni odredbi.

6. Osebe, ki so bile radi pijanosti, ali pijančevanja že 2 krat obsojene v zapor: posledica preneha 3 leta po prestani kazni;

7. Osebe, nad katerih imovino se je razglasil konkurz — do konca konkurza.

8. Osebe, ki so bile odpuščene iz javnega urada ali službe, radi denarnega pregreška iz dobičkaželjnosti, za dobo 3 let, odkar so bile odpuščene.

9. Osebe, ki so bile obsojene radi oderuštva, navijanja cen, nakupičevanja blaga, veriženja, ali tiho-

tapstva preko državnih mej, za dobo 6 let po prestani kazni.

10. Osebe, katere ob svojem rojstvu niso imele domovinske pravice v neki občini sedanje države SHS (privandranj Nemci, Italijani in Madžari). Imajo pa volilno pravico slovenski begunci iz Primorske, Nemške Avstrije.

Pozor: Vsi, ki nimajo volilne pravice ne spadajo v volilni imenik. Torej ven z njimi potom reklamacije.

Kdo sme izvoljen biti

Za občinske odbornike, ali namestnike, smejo izvoljene biti vse osebe moškega spola, ali ženskega, ki imajo pravico voliti, ki so dopolnile 24. leto svoje dobe.

Izjeme:

Voljeni ne morejo biti:

a) Občinski nameščenci, dokler so v službi;

b) uradniki onih oblasti, ki neposredno nadzorujejo občinsko upravo;

c) osebe, ki so v zamudi s plačilom, ali položitvijo računa, katero jim do občine nalaga pravomočna razsodba, ali sodna poravnava;

d) osebe, ki se v zamudi s položitvijo računa, v opravljanju njim izrečenega premoženja občine, ali kakakega občinskega zavoda;

e) osebe, ki se brez zakonitega odklonilnega vzroka branijo sprejeti izvolitev v občinski odbor, ali ki pozneje mandat, ki so ga sprejele, izrecno ali molče odlože za dobo 3 let.

f) ženske morejo biti izvoljene le kot 4., 8., 12., itd. kandidatije.

Vsi volilci tvorijo eden edini razred, ter imajo vsi volilci jednako volilno pravico.

Osebna dohodnina.

Ivan Vesenjaj:

(Nadaljevanje.)

V prvem članku smo videli, kako bistveno krivično je, ako se kmetiskemu posestniku ali obrtniku računa dandanes takozvani eksistenčni minimum 1600 K kot znesek, ki je prost osebnodohodninskega davka. Imamo pa še celo vrsto drugih krivic in nedostatkov pri odmerjenju tega davka. Oglejmo si n. pr. neprilike in krivice, ki si jih povzročajo medsebojno davkoplačevalci sami!

Napake davkoplačevalcev.

Prvo napako napravi davkoplačevalec s tem, da zavrže poziv davčne oblasti za napoved osebne dohodnine. To napako napravi največ ljudi z izgovorom: saj ne vem, kako bi to pisal, kaj bi napovedal, koliko bi računal; ne vem, kaj spada med dohodke, in kaj med stroške. Take in enake izgovore sem slišal že stokrat in stokrat, toda vsi ti izgovori so za naše preproste ljudi pač razumljivi, toda pri davčnih oblastih ne veljajo. Pomnimo torej: davčno napoved moram na vsak način izvršiti in sicer ob določenem času, ako temu davku podvrženi dohodki znašajo nad 2000 K. Izvršim pa davčno napoved ali pismeno na predpisanih uradnih tiskovinah, ali pa ustmeno, torej osebno pri davčni oblasti. Tudi druge osebe lahko pooblastim, da za mene napove. Moram pa ji dati posebno pismeno pooblastilo. Kdor davčne napovedi ne izvrši, ali jo poda vedoma in namenoma nepopolno,

zapade lahko denarni kazni in davčnemu kontumacii, ki obstoji v tem, da ne more ugovarjati odmeri komisije za ta davek, in ne more več zahtevati odbitkov. Zakrivi s svojim ravnanjem lahko „davčno zatajbo“, za kar so določene posebne kazni.

Način izračunavanja in napovedovanja dohodkov in odbitkov si bomo ogledali v posebnem članku. Tukaj govorimo sedaj o nadaljnjih napakah davkoplačevalcev samih.

Nadaljna velika napaka naših ljudi je, da se ne poslužujejo popolnoma nič ali pa v nepopolni meri sredstev, ki jim jih nudi davčna postava sama. Mislim tukaj pred vsem na pravico do priziva. Koliko predpisanih zneskov bi se dalo znižati, ako bi naši ljudje sploh vlagali prizive ali rekurze in ako bi jih vlagali vsaj približno pravilno!

Cas za vlaganje priziva imam od tistega dne, ko se mi je izročil plačilni nalog, skozi 30 dni. Da lahko priziv dobro napravim, si smem pri davčni oblasti ogledati in tudi prepisati vse podatke, ki so bili merodajni, da mi je cenilna komisija odmerila davek in davčno stopnjo. Tudi morebitne izjave prič, zaupnikov in izvedencev imam pravico pregledati in prepisati. Samo v takimenuotane notranjeuradne spise nimam vpogleda. Kakor davčno napoved, tako tudi priziv lahko izvršim pismeno ali ustmeno sam ali po pooblaščenju. Prizivi so prosti vseh pristojbin: toraj ni treba nobenega koleka. Vložim priziv pri davčni

oblasti (administraciji), odnosno pri okrajnem glavarstvu.

Velik pogrešek je tudi, da si ljudje sami ali pa njihovi „dobri“ prijatelji ocenijo in navedejo množino pridelkov in s tem dohodkov napačno, previsoko. Kolikokrat se sliši poleti: pridelal je 50 mernikov ali drevenk pšenice! Pa se svez pridelek vsuši za dokaj procentov in pšenica tudi ni izčiščena, temveč je vračunana v nesrečnih 50 mernikih še vsa nesnaga in ves plevel in prah, ki znaša čisto eno četrtino ali še več navedenega navideznega pridelka. Se slabše je pri vinskem pridelku! Znano je, kako radi ljudje na jesen govorijo: toliko, recimo 10 polovnjakov, smo ga nalili. In resnica? Nobeden polovnjak ni poln, ker zaradi vretja poln biti ne more in ne sme, torej ga manjka zgoraj slaba ped in po vretju se nabere spodaj dobra ped droži, od katerih zopet plačam pravilne davke, ako jih dam prekuhati za žganje. Tako pa imam v resnici dobro četrtino manj pridelka, a glas o onih 10 polovnjakih gre okrog in je čisto krivična podlaga za odmerjenje osebne dohodnine. Približno ravno ista se godi pri napovedi množine sadja, raznih poljskih in drugih pridelkov.

Grdo, naravnost nekmetsko in nekrščansko pa je posebej še to, ako ljudje drug drugega ovajajo in drug drugega pri oblastih pretiravajo množino in kakovost raznih pridelkov in s tem seveda tudi njegovih dohodkov. Tega greha je prav mnogo med nami in čimprej se ga odvadimo, tembolj bomo koristili drug drugemu in tudi lahko spoštovali drug drugega. Izvrševali pa bomo tudi krščansko zapoved o ljubezni do bližnjega v dejanju. Seveda moram tukaj še razločevati med neprimernim zatajevanjem in označenim ovajanjem. K nepoštenemu zatajevanju jaz nočem nobenega navajati.

Prevelika vnama ali gorečnost posameznih davčnih uradnikov in komisij tudi ustvarja velike razlike pri ocenitvi osebnodohodninskega davka. Tako so mi znani v naši državi čkraj, odnosno pokrajine, koder predpisujejo osebno dohodnino precej milejše, kakor pa pri nas. So pa tudi slučaji, kjer je to narobe. To povzroča nepopolnost davčne uprave in pa tudi možnost različnega tolmačenja in uveljavljanja davčnih predpisov ali določil v postavi sami. Zato javno apeliramo na naše davčne oblasti, naj bodo obzirnejše pri odmeri osebne dohodnine, saj se lahko iz izkazov naših kmetijskih banilnic in posojilnic preprčajo, kako strašno spet pešči navidezno gospodarsko blagostanje. Vloge naših ljudi padajo, posojila pa rastejo. Treba je samo primerjati one kratke podatke, ki jih navaja poslanec dr. Hohnjec v svojem ugovoru proti enostranski dohodni maksimalnih cen naši živini, treba je slišati naše kmetijske strokovnjake, pa moramo priti do prepričanja, da se bliža naše kmetiškemu ljudstvu brez razlike novim težkim časom, novim gospodarskim krizam, novim težkim zadolžitvam kljub svojemu vstrajnemu delu.

(Dalje prihodnjic.)

Poraz „Samostojne“ na Laškem.

Na Laškem mora imeti Samostojna svoj shod! Tako so odločili veliki general v Celju. Njegov generalštab na Laškem je moral takoj na delo, da izdela podrobni bojni načrt. Mislilo se je sprva z zvijačo vse narediti. V šedraž je že prišel glas: v nedeljo, dne 1. februarja bo shod v pivnici Kmetijske zveze. A

Kaj delaš tukaj? Kdo si? Odkod si prišel? Kdo te je klical? Poberi se! Te skale, ta zemlja, to morje ni tvoje, ampak vse je naše za nas ustvarjeno. Kaj torej hočeš? Česa tukaj čakaš?

Tako in enako sam sebe večkrat vprašuje.

Kaj on tukaj dela? Kdo ga je klical med to ljudstvo, tuje mu po jeziku in šegah? Med ljudstvo, željno prostosti in brepeničje po lastnem, neodvisnem domu? Ti domovi tukaj niso zanj, za Laha, ne, ampak „Le rase d'Italia son fatte per noi“, hiše na Laškem so nam odločene. Tako so ga učili peti že od mladih let in sedaj mora biti tukaj isti nepridiprav, kakor nekda Avstriji na Laškem.

To tukaj vsi vedo in zato ga sovražijo.

Ko mu take in enake turobne misli rojijo po glavi, zagleda po cesti proti sebi prihajati velikega, črnega psa. Potepač se je najbrž in bil suh, da so se mu brale vse kosti.

Pes se mu je približal, obstal, vohal proti njemu. Začel na to prijazno z repom mahati, cviliti, veselo lajati, kakor da bi našel starega znanca.

Karabinijer je v hipu pozabil svojo žalost in skrb, se vesel prijočil in začel psa božati, češ: Dobra žival, kako sem te vesel, vsaj si edina, ki me v tem tujem kraju ne sovražiš.

Toda komaj je pes slišal tujo mu govorico, je odskočil nazaj, vojske vzorno pogledal, dva, trikrat z glavo zmajal, stisnil rep med noge ter odbežal po cesti naprej.

Usupel in žalosten je gledal karabinijer za njim in zdelo se mu je, kakor da bi mu pes dajal z upcem znamenje češ: ne in ne!

Torej niti pes me noče, tudi pes me sovraži!

Vihar je tulil vedno bolj, morje je divje valovilo, šumelo, se penilo, kakor da bi trepetalo v onemogočji jezi.

Karabinijer pa je nadaljeval svoj pohod, bolj zamišljen, bolj otožen, kakor prej.

živa pridiga: s kom se družim kot invalid, kje išči zabave in tolažbe? Pri bratu v trpljenju in delu!

Tonetu sem stisnil hvaležno roko, krenil sem zadovoljen proti domu, na uho so mi udarjali še dolgo udarci invalidove motike po trdih zemeljskih grudah. Ki so mi odmevali tjadoli v srce z opominom: Trpi in delaj, ako hočeš, da boš vreden bratskega pozdrava in sprejema od strani vojnih bratov-invalidov: ki se zavedajo in spoznavajo, kaj da je nezasluzeno trpljenje na tem svetu.

Odslej sem se skrbno ogibal krčme, Falotove Urše in njene sirкове metle ter Stuklove Lenke in paprike; najrajši sem stopil v mraku k bratu Polutnikovemu Tonetu, ki me je sprejel vsikdar prav po bratsko...

Karabinijer in pes.

(Po L'Adriatico Jugoslavo poslovenil Peter Paulič.)

Bil je meglen, mrzel, žalosten dan.

Divje je razsajala kraška „Bora“, tutila, cvilila ter razburjala morje, da se je penela, kakor kaka razkačena zver zaganjala ob obrežne pešine.

Cesta ob morju je bila prazna, pušča. Le laški karabinijer-siručnik je zamišljen stopal po cesti gor in dol, sedaj počasi, sedaj hitreje, kakor da bi hotel ubežati divjemu viharju.

Korakal je s povešeno glavo: v njegovih temnih očeh pa se je zrcalila nepopisna otožnost, nek izraz tope, bolesterne nezadovoljnosti.

Vse okoli njega mu je bilo tuje, nasprotno, sovražno: drevje, skale, hrbi, morje, vse, vse.

In ljudje?

Ti so prav posebno! Ni težko uganiti, kaj o njem mislijo, ko ga tukaj srečavajo: čuti, sluti, da mu hočejo hudo, da ga sovražijo. S pogledi polnimi prezira, mužnje ga merijo in zdi se mu, ko začuti tak pogled na sebi, kakor da bi mu zaklical nek votel, ukazujoč glas v ušesa:

Intnikovega Toneta je bil več nego jed v potnih sragab, bil je vnebovpijoči in mučeniško izsiljeni grizljaj.

Pri tem pogledu na vsega sočutja vrednega invalida sva obstrmela s Francetom. Ta človek se zdaj v resnem vojnem času ni režal in krohotal, ni popival in kvantal, ampak opravljal pozno v mrak z mučeniško potrpežljivostjo poljsko delo.

Doma so mi pravili, da je Polutnik sam pri hiši, ker mu je pobegnila žena pri njegovem povratku iz bojnice. Bila mu je, tako so govorili ljudje, nezvesta za njegove odsotnosti. Torej toliko gorja je običajlo in kronale s trnjem preizkušnje tega moža, pa po povratku ni obupal, se ni zapil ali poenil, oprjel se je kot beraški invalid svete dolžnosti človeške — dela v potrpežljivosti.

Pri pogledu na Polutnikovega Toneta pri razbijanju grud se mi je povrnil v spomin oni blaženi pozdrav, ko sem prestopil prag sobe invalidnega doma: Brat! Da, v domači sosedščini, na njivi, pri težkem delu sem našel brata, katerega sem zastoj iskal po krčmi med zdravimi, veselimi, rajajočimi in se v dobi vojne lahkomišelnimi sestrami.

Moj tretji pozdrav v domačem kraju mi je dal popolno zadoščenje od strani domačega kraja, bil je pozdrav brata v telesnem trpljenju in pri delu. Trpljenje in delo, to je bil moško bratski pozdrav Polutnikovega Toneta v julijemskem mraku na njivi. Pa sem stopil k bratu na njivo, mu pedal roko in spoznala se sva kot brata. Nisva se nič popraševala, kako in kaj je z nama. Vsak izmed naju je vedel, pri čem da je, radovedno, nepotrebno povpraševanje bi bilo motilo in kalilo bratsko iskreni pozdrav.

Zacingljalo je pri fari „Ave Marijo“, Tone se je odkril, oprl ob palico in molil. Še molitev je ovenčala ta bratski pozdrav, bil sem srečen in bolj zadovoljen, kot bi me bilo pozdravilo na steline belo oblečenih deklet, ki bi mi sule cvetja na pot. Ko sem izsledil tu vojnega brata v trpljenju in pri delu, bila je za-me